

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

Spis treści:

Wprowadzenie

I. Podstawowa terminologia

II. Akty prawne regulujące tworzenie w szkole WSDZ

III. Cele ogólne programu

IV. Obszary działania i cele szczegółowe

V. Metody i formy oddziaływań

VI. Plan realizacji

VII. Sposoby realizacji działań

VIII. Ewaluacja

Wprowadzenie

Doradztwo zawodowe od wielu lat jest wpisane w ramy szkolnego systemu nauczania. Do niedawna sposób jego realizacji był na niskim i niskim poziomie. Często doradztwo działało na zasadzie intuicji pedagogicznej wychowawcy klasy i rzadko miało dodatni wymiar sukcesu edukacyjnego ucznia.

Postęp cywilizacyjny i gospodarczy niejako wymusił na edukacji wprowadzenie konkretnych zmian związanych z orientacją zawodową.

Nauczanie w XXI wieku skupia się na uczniu jako potencjalnym pracodawcy lub pracowniku. W szczególności należy zadbać o rozwój kompetencji młodego człowieka. W poszczególnych zawodach kompetencje twarde są jasno określone w podstawach programowych i potwierdzają je kwalifikacje w zawodzie. Drugorzędne wydają się kompetencje miękkie. Jest to jednak mylne spojrzenie. Dzisiejsi pracodawcy oczekują od pracowników: uczciwości, kreatywności, pracy w grupie, kierowania własnym rozwojem a to nic innego jak kompetencje miękkie.

Słuszne jest podejście dzisiejszej edukacji do prowadzenia działań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego na wszystkich szczeblach kształcenia. Wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia. Predyspozycje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni i umożliwi uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, kwalifikacji, i zainteresowań - w aspekcie życzeniowym i rzeczywistym. Sprawny system doradztwa zawodowego wskaże młodemu człowiekowi możliwości zdobycia wymarzonego zawodu.

Uczeń musi posiadać świadomość, że jest autorem własnej kariery. Na drodze młodego człowieka stoi problem bezrobocia, rosnące tempo życia, to powoduje że dokonuje on przypadkowych wyborów. To rzutuje na dylematy ekonomiczne (koszty edukacji i przekwalifikowania) i wysokie koszty emocjonalne (frustracja, niezadowolenie, poczucie braku sensu istnienia).

Te i inne przesłanki powodują, że zachodzi potrzeba udzielania profesjonalnej pomocy w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego uczniom i ich rodzicom.

Adresatami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego są: uczniowie, rodzice, nauczyciele, środowisko lokalne. Obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami, ma charakter planowanych działań.

I. PODSTAWOWA TERMINOLOGIA

PORADNICTWO ZAWODOWE

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

(por.: *Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy.* (1996) Wyd. KUP. s. 4, maszynopis)

ORIENTACJA ZAWODOWA

Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji* (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego. Nr 2/11. s. 29)

DORADZTWO ZAWODOWE

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji,* (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego Nr 2/11. s. 29)

DORADCA ZAWODOWY

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

(por.: *Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II. s. 497)*

INFORMACJA ZAWODOWA

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

(por.: K. Lelińska: *Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych.* (1985). WSiP. s. 35)

INFORMACJA EDUKACYJNA

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem. (opr. G. Sołtysińska)

ZAWÓD

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.

(por.: J. Szczepański: *Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów.* (1965) KiW.)

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA

Ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy. (opr. A. Łukaszewicz)

II. Akty prawne regulujące tworzenie w szkole WSDZ

1) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004r., Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami).

Artykuł 1, zobowiązuje szkoły do realizacji zadań dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego i brzmi :

System oświaty zapewnia w szczególności:

14) przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 z kolejnymi zmianami)

3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Nr 228 z 2010r., poz. 1487),

4) Statut Zespołu Szkół Mechaniczno - Elektrycznych

5) Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej. Zdecydowana większość państw Unii Europejskiej już od dawna stosuje to zalecenie w praktyce.

6) Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004 - 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”. Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003r. jako jeden z priorytetów uznaje tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych

III. CELE OGÓLNE PROGRAMU

1. Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru dalszej drogi życiowej, świadomego wyboru szkoły policealnej, wyżej, kursów zawodowych, zawodu, zakładu pracy.
2. Pomaganie uczniom w reorientacji zawodowej w przypadku stwierdzenia niewłaściwego wyboru zawodu.
3. Wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania, odkrycie zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania wybranego zawodu.
4. Rozwijanie w uczniach świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).
5. Rozwijanie świadomości zawodowej.
6. Kształtowanie umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji.
7. Rozwijanie umiejętności samooceny i możliwości wykorzystania tej umiejętności, wyrabianie szacunku dla samego siebie.
8. Nabycie umiejętności przygotowania i pisanie dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.
9. Poznanie rynku pracy.

IV. OBSZARY DZIAŁANIA I CLE SZCZEGÓŁOWE

a). W zakresie pracy z młodzieżą:

1. Kształtowanie umiejętności określania własnych celów życiowych, mocnych i słabych stron.
2. Analiza własnego stanu zdrowia pod kątem wybranego zawodu.
3. Rozwijanie umiejętności planowania własnego rozwoju.
4. Zapoznanie z procedurami osiągnięcia kwalifikacji zawodowych.
5. Zdobycie umiejętności przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej.
6. Wskazanie uczniom możliwych form zatrudnienia.
7. Wyzwalanie własnego wewnętrznego potencjału.
8. Wyrabianie szacunku dla samego siebie.
9. Wzmocnienie poczucia własnej wartości.
10. Rozwijanie umiejętności efektywnego komunikowania się.
11. Rozwijanie umiejętności pracy w grupie.
12. Poznanie zasad funkcjonowania rynku pracy.
13. Zapoznanie się ze specyfiką rynku pracy w regionie, w kraju i za granicą.
14. Rozszerzenie zasobu informacji na temat sposobów poszukiwania pracy.
15. Nabycie umiejętności przygotowania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.
16. Poznanie możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego.
17. Planowanie własnego rozwoju.

b). W zakresie pracy z rodzicami:

1. Podniesienie umiejętności komunikowania się ze swoimi dziećmi.
2. Doskonalenie umiejętności wychowawczych.
3. Wypracowanie form wspierania dzieci wyborze ich dalszej drogi życiowej.

c) w zakresie współpracy z nauczycielami:

1. Uzyskanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej.
2. Lepsze rozpoznanie potrzeb uczniów, ich poglądów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy.
3. Nakreślenie dalszego kierunku pracy z rodzicami i młodzieżą.

V. METODY I FORMY ODZIAŁYWAŃ

1. Realizowanie tematyki z zakresu doradztwa zawodowego podczas lekcji wychowawczych, podstaw przedsiębiorczości, wos-u, przedmiotach zawodowych i innych zajęć prowadzonych z uczniami.
2. Współpraca z instytucjami: PCPPP w Ełku, MCK OHP w Ełku, szkołami i uczelniami wyższymi, pracodawcami, itp.
3. Wycieczki zawodoznawcze.
4. Udział w „Targach pracy”.
5. Aktywny udział młodzieży podczas „Dnia otwartych drzwi szkoły”.
6. Angażowanie uczniów do umiejętnego spędzania czasu (zajęcia sportowe, kulturowe, językowe, rozwijające umiejętności zawodowe)
7. Informowanie rodziców o procedurach egzaminów zawodowych, specyfice zawodu wybranego przez dziecko, dalszej ścieżce edukacyjno – zawodowej.
8. Organizowanie spotkań z osobami wykonującymi różne zawody powiązane z wybranym kierunkiem kształcenia.
9. Prowadzenie zajęć warsztatowych przez zewnętrznych doradców zawodowych na temat predyspozycji zawodowych i dalszej drogi zawodowej.
10. Wykorzystanie testów, ankiet i innych narzędzi podczas zajęć klasowych.
11. Opracowanie i wykorzystanie lekcji scenariuszy lekcji wychowawczych związanych z doradztwem zawodowym.
12. Gromadzenie materiałów dotyczących zakresu doradztwa (biblioteka, pedagog, osoby zajmujące się doradztwem zawodowym).
13. Wyposażenie uczniów w umiejętność sporządzania dokumentów aplikacyjnych w ubieganiu się o pracę.
14. Zapewnienie możliwości korzystania z Internetu w bibliotece szkolnej.
15. Umieszczenie na stronie internetowej szkoły zakładki – doradztwo zawodowe.

Dyrektor szkoły na dany rok szkolny wyznacza zespół do spraw doradztwa zawodowego, którego zadaniem będzie planowanie i realizacja doradztwa edukacyjno – zawodowego, a w szczególności:

- ✓ systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania ucznia na informacje edukacyjno – zawodowe przy planowaniu ścieżki zawodowej,
- ✓ gromadzenie informacji edukacyjno – zawodowych,
- ✓ koordynowanie działalności edukacyjno – doradczej,
- ✓ współpraca z innymi nauczycielami w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego,
- ✓ organizowanie spotkań z instytucjami wspomagającymi doradztwo oraz pracodawcami.

VI. PLAN REALIZACJI

L.p.	Przedsięwzięcie	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna	Uczestnicy
1.	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z programem szkolnego doradztwa zawodowego	Prelekcja na spotkaniu RP	Zespół do spraw doradztwa zawodowego	Nauczyciele
2.	Zapoznanie rodziców z programem szkolnego doradztwa zawodowego	Informacja na spotkaniu z rodzicami	Zespół do spraw doradztwa zawodowego	Rodzice
3.	Indywidualne porady dla rodziców, którzy mają problemy- zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.	Indywidualne spotkania	Pedagog PCPPP	Rodzice
POZNANIE SIEBIE				
1.	Zajęcia integracyjne	Zajęcia z wychowawcą, ognisko, wyjście do kina, otrzęsiny	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele	Uczniowie klas I Technikum nr 6 i ZSZ
2.	Komunikacja interpersonalna	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości	Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I Technikum nr 6, II klasa ZSZ
3.	Czynniki wpływające na wybór dalszej drogi życiowej	Zajęcia z wychowawcą	Pedagog, wychowawcy	Wszyscy uczniowie
4.	Moje mocne i słabe strony	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy, pedagog Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I Technikum nr 6, II klasa ZSZ
5.	Pragnienia i cele życiowe	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy, pedagog Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I Technikum nr 6, II klasa ZSZ
6.	Wiem, umiem, jaki/jaka jestem	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy, pedagog Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I Technikum nr 6, II klasa ZSZ
7.	Wpływ wartości na życie zawodowe	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy, pedagog Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I Technikum nr 6, II klasa ZSZ
8.	Planowanie ścieżki kariery zawodowej.	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy, pedagog Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I Technikum nr 6, II klasa ZSZ
RYNEK PRACY				
1.	Lista zawodów, stanowisk pracy- zawody przyszłości	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości	Nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie klas I i II Technikum nr 6, II klasa ZSZ
2.	Charakterystyka poszczególnych zawodów.	Zajęcia warsztatowe	Wychowawcy Nauczyciele przedmiotów zawodowych Woj. Urząd Pracy	Uczniowie klas I Technikum nr 6, I klasa ZSZ, rodzice
3.	Praca i kształcenie w UE	Zajęcia warsztatowe	Wychowawcy Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Wszyscy uczniowie ZSM-E
4.	Moja firma	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Przedmioty zawodowe	Nauczyciel przedsiębiorczości Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Klasa I, II, III technikum, II klasa ZSZ

5.	Funkcjonowanie rynku pracy, mechanizmy rynku pracy	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości	Nauczyciel przedsiębiorczości	Klasa I, II, III technikum, II klasa ZSZ
6.	Planowanie dalszej ścieżki edukacyjnej.	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, zajęcia z wychowawcą, przedmioty zawodowe	Wychowawcy Nauczyciele przedmiotów zawodowych, nauczyciel przedsiębiorczości	Uczniowie ZSM-E

WARSZTAT EDUKACYJNY

1.	Dalsze planowanie ścieżki edukacyjnej	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości Przedmioty zawodowe Zajęcia z wychowawcą	Nauczyciel przedsiębiorczości Pedagog Wychowawcy Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Uczniowie Technikum nr 6, II klasa ZSZ
2.	Uczestnictwo w Targach Pracy, wycieczki do zakładów pracy	Targi pracy, wycieczki,	Wychowawcy, Nauczyciele, pedagog	Uczniowie klas II, III i IV technikum, III klasa ZSZ
3.	Praca i kształcenie w UE, staże zagraniczne	Staż i praktyka zagraniczna, zajęcia z wychowawcą	Wychowawcy MCK OHP Ełk	uczniowie, rodzice
4.	Aktywne metody poszukiwania pracy	Zajęcia z wychowawcą Szkolenia	Wychowawcy MCK OHP Ełk	Wszyscy uczniowie, rodzice

AKTYWNE POSZUKIWANIE PRACY

1.	Planowanie ścieżki zawodowej	Zajęcia z wychowawcą	Wychowawca, profesjonalni doradcy zawodowi	Klasa IV technikum, klasa III ZSZ
2.	Redagowanie dokumentów aplikacyjnych-CV, podanie o pracę	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, j. polskiego, języka obcego	Pedagog szkolny, nauczyciel przedsiębiorczości, nauczyciele j. polskiego i obcego	Uczniowie na różnym poziomie zgodnie z podstawą programową
3.	Zasady prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej, autoprezentacja	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, zajęcia z wychowawcą	Nauczyciel przedsiębiorczości Pedagog Wychowawcy	Uczniowie klas Technikum nr 6, II klasa ZSZ
4.	Jak szukać pracy?	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, zajęcia z wychowawcą	Nauczyciel przedsiębiorczości Pedagog Wychowawcy	Uczniowie klas Technikum nr 6, II klasa ZSZ
5.	Aktywny na rynku pracy- aktywne metody poszukiwania pracy	Poradnictwo grupowe	Pedagog PCPPP	Uczniowie klas IV technikum, III klasa ZSZ
6.	Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	Spotkania z pracodawcami	Pedagog szkoły, nauczyciele przedmiotów zawodowych	Uczniowie klas IV technikum, III klasa ZSZ
7.	Prezentacje uczelni wyższych	Spotkania z przedstawicielami uczelni wyższych	Dyrektor, Pedagog szkoły, wychowawcy	Uczniowie klas IV
8.	Prawo pracy	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, zajęcia z wychowawcą, lekcje z przedmiotów zawodowych	Nauczyciel przedsiębiorczości Pedagog Wychowawcy Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Uczniowie klas Technikum nr 6, II klasa ZSZ

VII. SPOSOBY REALIZACJI DZIAŁAŃ:

- ✓ lekcje wychowawcze
- ✓ lekcje przedmiotowe
- ✓ zastępstwa
- ✓ zajęcia pozalekcyjne
- ✓ wycieczki
- ✓ porady indywidualne

Działania doradcze, realizowane są na zasadzie dobrowolności uczestnictwa.

VIII. EWALUACJA

1. Badanie losów absolwentów,
2. Modyfikowanie stosowanych form pracy
3. Wymiana dobrej praktyki pedagogicznej
4. Obserwacja własna zajęć grupowych i indywidualnych
5. Sprawozdanie z realizacji Wewnętrzzszkolnego System Doradztwa Zawodowego

**Opracował zespół doradztwa
zawodowego:**

*Grażyna Orchowska
Urszula Modrzejewska
Zenon Lenkowski*